

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Стоянка Петкова Петкова – Георгиева
катедра „Индустиални технологии и мениджмънт”,
Университет „Проф. Д-р Асен Златаров” – гр. Бургас,
член на научно жури, сформирано със заповед УМО № 29/06.10.2022г. на Ректора на
Бургаски Свободен Университет

Относно: дисертационен труд на Делян Лазаров Лазаров на тема „**ФОРМИРАНЕ И СТИМУЛИРАНЕ НА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА**“, представен за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР” в професионално направление 3.8. Икономика по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“.

1. Обща характеристика на представеният дисертационен труд:

Представеният ми за изготвяне на становище дисертационен труд се състои от 267 машинописни страници, от които Въведение – 3 стр.; Първа Глава – 177 стр.; Втора Глава – 25 стр.; Трета Глава – 39 стр.; Заключение – 2 стр.; Описани приноси – 2 стр.; Библиография – 17 стр. В библиографската справка са включени общо 341 литературни източника, от които 3 са на кирилица и 338 са западна литература.

2. Характеристика на научната проблематика в дисертационния труд:

2.1. Актуалност на разработения в дисертацията проблем. В дисертационния труд актуалността на темата се обуславя от редица обстоятелства, като най-важните от тях са:

1) в началото на 90-те години на миналия век започна процес на преобразуване структурата на собственост на фирмите и формите на управление на индустрията, което доведе до разрушаване на съществуващите тогава механизми на институционални, междутраслови и междуфирмени взаимоотношения и взаимодействие;

2) силната зависимост на българската икономика от финансирането от европейски структурни фондове, които се оформят като единствен източник на растежа и основен фактор за развитие на икономиката;

3) основният механизъм за повишаване конкурентоспособността на националната икономика, нейните отделни отрасли и предприятията се явява иновационната дейност както са заложените приоритети в Националната стратегия за насърчаване развитието на МСП и Иновационната стратегия за интелигентна специализация на България.

В по-общ план, актуалността на темата на дисертационния труд е свързана с определянето на работещи способности за трансформация на иновационната дейност в растеж на конкурентоспособността на ниво отделни предприятия. Този процес се явява най-важната и значимата предпоставка за устойчиво управление на конкурентоспособността на българската икономика като цяло и достигане на нови нива на развитие, съответстващи на изискванията на настоящето и бъдещето.

2.2. Посочване и преценка на най-съществените приноси в дисертацията.

Обект на изследване в дисертационния труд е иновационната дейност в малките и средните предприятия като процес на капитализация на резултатите от научни изследвания и разработки за създаване и внедряване на иновации. *Предмет на изследването* се явява системата от организационно-икономически отношения и управленски практики, насочени към стимулиране на иновационното развитие и повишаване на ефективността на иновациите в малките и средни предприятия.

Заложена и изпълнена е *основната цел на изследването*, а именно да се разработят методически подходи и инструменти, предназначени за създаване и внедряване на механизми за повишаване иновационната активност в малките и средните предприятия.

В дисертацията са *заложени и изпълнени всички, поставени от докторанта задачи*.

Части от дисертационния труд са публикувани в общо шест статии в списания с научно рецензиране.

2.3. Основни научни и научно-приложни предпоставки за определянето на дисертационния труд като отговарящ на изискванията за такъв:

В цялостното научно-приложно изследване е доказана и изследвана основната теза, че съществува научно-обоснована причинно-следствената връзка между иновациите и растежа на фирмите.

В Глава 1 на дисертационния труд са теоретично изследвани и представени 4 основни аспекта на иновационната дейности: способности, структура, култура и стратегия. Успешното управление на иновационната дейност е резултат от усъвършенстване на всичките 4 аспекта на управлението на иновациите, както поотделно, така и във взаимодействие помежду им. Глава 2 е посветена на методическите инструменти за формиране, стимулиране и развитие на иновационната дейност на предприятието като цяло. В Глава 3 е проведен всеобхватен и изключително иновативен по своята същност анализ на резултатите от изследване на иновационната активност на компаниите в Югоизточен район (ЮИР) и Югозападен район (ЮЗР), базиран на основните аспекти на иновационния дейност с цел подготовка на оценка на системата за управление на иновационната дейност и разкриване на взаимовръзките между нейните аспекти в изследваните предприятия.

Научни приноси:

1. Обогащане на теоретичното изследване за връзката между иновациите и растежа на компаниите;
2. Формиране на Пътна карта на иновацията на база логическа последователност на настъпване на събития водещи до иновационни решения чрез преход между реалните сфери;
3. Систематизиране на иновационния мениджмънт в четири основни аспекта, а именно способности, структура, култура и стратегия;
4. Систематизиране на основни конструкции към всеки един от основните аспекти;
5. Разработване на „кръга“ на постоянно усъвършенстване в полза на растежа на компаниите. Иновациите водят до повишаване на способностите, а повишените способности водят до разработване и внедряване на иновации;
6. Надграждане на модела за 5-те сили на Портър.

Научно-приложни приноси:

7. Дефиниране по иновативен начин на шест фактори за успешна иновационна дейност;
8. Подготовка на рамкова инструкция за бизнеса при управлението на иновационното развитие чрез представяне в една плоскост цикълът на възпроизводство на иновацията и обобщената схема на жизнения цикъл на иновацията и прилагане правилото на Шмит за разпределяне на ресурси;
9. Изготвяне на концептуален модел за превръщане на иновациите в конкурентно преимущество на предприятията;
10. Построяване на методика за формиране на Комплексна интегрална оценка за всеки един от основните аспекти на инвестиционната дейност;
11. Построяване на Матрица за оценка на иновационния потенциал на МСП от ЮЗР и ЮИР през призмата на основните аспекти на иновационната дейност.

Обхватът на научно-приложните предпоставки е доказан в дисертационния труд чрез подходящи методи за изследване. Приложени са основно индуктивния и дедуктивния подходи, статистически методи, сравнителния метод, казусния метод, анкетния метод, методът на наблюдението. С помощта на тези методи прилагани самостоятелно или в комбинация, са изяснени генезиса, характеристиките и възможностите за повишаване на ефективността на иновационната дейност на малките и средни предприятия в България.

3. Критични бележки по представения труд.

Считам, че дисертационният труд има цялостен завършен вид, без необходимост от отправяне на критични бележки. Поставените научни цели и задачи, свързани с изследванията, обект на представената дисертация, са успешно решени. Получените резултати са практически приложими, добре интерпретирани и онагледени с много фигури.

4. Мотиви и ясно формулирано заключение.

Мотивите и заключението са ясно формулирани и добре обосновани.

Резултатите, посочени в становището от 1-4т., надхвърлят изискванията на Бургаски Свободен Университет за образователна и научна степен „доктор”.

Настоящият дисертационен труд е съобразен с изискванията, заложен в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Бургаски Свободен Университет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение на настоящото становище давам своята положителна оценка на дисертационния труд. Кандидатът за образователна и научна степен ”доктор” напълно отговаря на изискванията на Закона за образователните и научни степени в Република България и на Правилника за неговото прилагане в Бургаски Свободен Университет. Притежава професионални качества на изследовател в своята област, с доказани научни и практико-приложни приноси за образователно-научната степен „доктор”.

Препоръчвам на научното жури да присъди на Делян Лазаров Лазаров образователната и научна степен „ДОКТОР” по професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“, съгласно ЗРАСРБ.

гр. Бургас
Дата: 09.12.2022

Член на научното жури: .....
/доц. д-р Ст. Петкова-Георгиева/